

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВРХОВНИ СУД
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
Број: 82 0 П 011710 17 Рев
Бања Лука, 11.4.2018. године

Врховни суд Републике Српске, у вијећу састављеном од судија Росе Обрадовић, као предсједника вијећа, Горјане Попадић и Сенада Тице, као чланова вијећа, у правној ствари тужитеља Н.П. из Б., кога заступа пуномоћник М. Б., адвокат из Б., против туженог Г. д.о.о. Г. – Р. С. С., кога заступа пуномоћник Г. Ј., адвокат из Т., ради накнаде штете, одлучујући о ревизији туженог против пресуде Окружног суда у Бијељини број 82 0 П 011710 16 Гж 2 од 21.02.2017. године, на сједници одржаној 11.4.2018. године донио је

ПРЕСУДУ

Ревизија се одбија.

Тужитељ се одбија са захтјевом за накнаду парничних трошкова насталих у поступку поводом ревизије.

Образложење

Првостепеном пресудом Основног суда у Сребреници број 82 0 П 011710 15 П 2 од 02.9.2016. године обавезан је тужени да исплати тужитељу из основа накнаде штете слиједеће износе: за претрпљени страх 1.850,00 КМ, за претрпљене физичке болове 1.550,00 КМ, за претрпљене душевне болове због умањења опште животне активности 10.000,00 КМ, на име умањене плате у периоду од 30.11.2011. - 30.11.2016. године 26.951,00 КМ те на име изгубљене зараде у периоду од 30.11.2016. - 01.5.2027. године по 528,45 КМ мјесечно, као и да му накнади парничне трошкове у износу од 5.550,00 КМ. Са тужбеним захтјевом преко досуђених износа тужитељ је одбијен.

Другостепеном пресудом Окружног суда у Бијељини број 82 0 П 011710 16 Гж 2 од 21.02.2017. године жалба туженог је дјелимично уважена, другостепена пресуда преиначена тако што је тужитељу досуђена накнада материјалне штете на име изгубљене зараде од 30.11.2011. - 31.3.2016. године и од 30.11.2016. до његовог пензионисања. У осталом досуђујућем дијелу жалба туженог је као неоснована одбијена и првостепена пресуда у том дијелу потврђена, а тужитељ обавезан да туженом накнади трошкове жалбеног поступка у износу од 1.228,50 КМ.

Благовременом ревизијом тужени побија другостепену пресуду због повреде одредаба парничног поступка и погрешне примјене материјалног права с приједлогом да се обје нижестепене пресуде преиначе и тужбени захтјев тужитеља одбије у цијелости или да се побијана пресуда укине и предмет врати другостепеном суду на поновни поступак.

У одговору на ревизију тужитељ је предложио да се ревизија одбије.

Ревизија није основана.

Предмет спора у овој парници је захтјев тужитеља за накнаду нематеријалне и материјалне штете коју је претрпио услјед задобијених повреда на раду код туженог.

Одлучујући о основаности тужбеног захтјева нижестепени судови су утврдили слиједеће чињенично стање: 1. тужитељ је радник туженог и обављао је послове копача; 2. у вријеме штетног догађаја, који се збио у руднику 30.11.2011. године у вечерњим сатима, тужитељ је са још једним радником обављао послове бушења стијене у сврху припрема за минирање, којом приликом се на њега обрушила велика количина камења, земље и другог материјала; 3. у овом догађају тужитељу су нанијете тешке тјелесне повреде у виду потреса мозга, прелома врата и кључне кости те контузије десног рамена и кука; 4. због ових повреда тужитељ је трпио физичке болове и страх, а општа животна активност му је умањена за 20%; 5. тужитељ је скоро годину дана био на боловању, а како више не може обављати послове рудара, тужени га је распоредио на друге послове за које прима плату која је скоро дупло мања од плате коју је остваривао прије повређивања; 6. тужитељ својим понашањем није допринио настанку штетног догађаја.

Полазећи од ових утврђења нижестепени судови су правилно закључили да је штета коју је тужитељ претрпио посљедица опасне дјелатности и да је за такву штету одговоран тужени који је обављао ту дјелатност (рударски послови), без обзира што на страни туженог нема кривице. Овдје је у питању одговорност по начелу узрочности, коју има у виду одредба из члана 173. Закона о облигационим односима („Службени лист СФРЈ“ број 29/78, 39/85 и 57/89 те „Службени гласник Републике Српске“ број 17/93, 3/96, 39/03 и 74/04, даље: ЗОО). Овом одредбом је, наиме, утврђена претпоставка узрочности тако да се сматра да штета потиче од опасне ствари или опасне дјелатности, изузев ако се докаже да оне нису узрок штете, па оштећени не мора доказивати да је штетник крив за штету већ је довољно да докаже да претрпљена штета потиче од опасне ствари или опасне дјелатности. У конкретном случају утврђено је да је штета посљедица опасне дјелатности, а за такву штету у смислу члана 174. став 1. ЗОО одговара онај који обавља или организује такву дјелатност у своју корист. Ове одговорности штетник (овдје тужени) се може ослободити ако би доказао да је штета настала искључиво радњом оштећеног (овдје тужитеља) или трећег лица, ако се ради о таквом понашању ових лица које он није могао предвидјети и чије посљедице није могао избјећи или отклонити (члан 177. став 2. ЗОО). У овој правној ствари наведени услови се нису остварили јер је тужени, с обзиром на природу посла кога је тужитељ обављао у вријеме штетног догађаја, могао предвидјети могућност настанка штетног догађаја, што произилази из налаза и мишљења вјештака рударске струке и вјештака из области заштите на раду, по којима рударски послови спадају у најтеже и најопасније послове. Из тих налаза и мишљења такође произлази да тужитељ није ни дјелимично допринио настанку штетног догађаја, а из изведених доказа је видљиво да је тужитељ на глави носио шљем (који је пукао приликом обрушавања материјала) и користио другу ХТЗ опрему (да то није учинио, штетне посљедице би вјероватно биле знатно веће).

Тужитељ је у вријеме штетног догађаја био у радном односу код туженог и узрок штете је настао на раду код туженог па је тужени одговоран да му накнади штету и по одредбама чланова 104. - 106. Закона о раду („Службени гласник Републике Српске” број 55/07–Пречишћени текст) које прописују да је послодавац дужан да накнади штету коју је радник претрпио на раду, осим ако је штета настала због кривице или непажње радника, и то по општим начелима одговорности за штету.

Неоснован је ревизиони навод да је предметна штета настала у вршењу општекорисне дјелатности па да у смислу члана 156. став 3. ЗОО не постоји одговорност туженог за накнаду такве штете. Сходно цитираној одредби, лице које претрпи штету због вршења општекорисне дјелатности, за коју је добијена дозвола од надлежног органа, може тражити накнаду за штету која прелази границе уобичајене штете коју подноси околина, без обзира на кривицу и противправност радње учиниоца штете, полазећи од начела да онај ко извлачи корист од одређене дјелатности треба да накнади губитак који од такве дјелатности подноси околина. Ова одредба првенствено регулише питање накнаде штете настале због штетних имисија, а под прекомјерном штетом се сматра она штета која је узроковала смрт, нарушавање здравља или смањење способности за рад и живот или пак проузроковала знатно оштећење имовине и добара, преко граница које се сматрају нормалним у односној дјелатности, пошто су предузете све неопходно потребне мјере за заштиту човјекове средине. Дакле, и ако настане штета вршењем општекорисне дјелатности за коју је издата дозвола, закон обезбјеђује оштећеном право на накнаду штете (уколико је прекорачена мјесно уобичајена граница). И овдје је у питању објективна одговорност тј. одговорност без кривице јер је онај који ствара опасност дужан сносити и посљедице те опасности.

Међутим, у конкретном случају штета не потиче од општекорисне дјелатности већ од опасне дјелатности коју тужени обавља у своју корист (он стиче приходе обављањем те дјелатности) па су нижестепени судови правилно примијенили материјално право када су одлуку о одговорности туженог засновали на одредбама чланова 173. и 174. ЗОО.

Вјештак медицинске струке се изјаснио о интензитету и трајању болова и страха које је трпио тужитељ те о степену умањења његове животне активности које се првенствено огледа у сталним главобољама и знатно ограниченим покретима десног рамена, због чега тужитељ више не може обављати послове рударара, које је обављао прије штетног догађаја. Наведени вјештак се изјаснио о свим примједбама туженог на његов налаз и мишљење па нижестепени судови с правом нису прихватили те примједбе које су биле паушалне и првенствено су се односиле на утврђени степен умањења животне активности тужитеља од 20%. По мишљењу овога суда, правична новчана накнада нематеријалне штете је правилно одређена с обзиром на све околности конкретног случаја, у смислу члана 200. ЗОО у вези са чланом 127. Закона о парничном поступку („Службени гласник Републике Српске” број 58/03 до 61/13, даље: ЗПП).

Према утврђеном чињеничном стању, тужитељ је прије штетног догађаја остваривао плату у знатно вишем износу од оног који прима након штетног догађаја (он сада прима тзв. „минималац“). Тиме је тужитељ, поред нематеријалне, трпио и материјалну штету у виду изгубљене зараде, коју ће трпјети и у будућности.

Нижестепени судови су прихватили налаз и мишљење вјештака финансијске струке који је на основу увида у платне листе туженог утврдио висину изгубљене зараде тужитеља. Приговори туженог на налаз и мишљење овога вјештака нису основани јер је изгубљена зарада обрачуната на основу исправа које је он сачинио (платне листе), при чему није битно од које странке је вјештак прибавио те исправе. Уосталом, приликом давања задатка вјештаку, суд је истоме наложио да налаз и мишљење сачини на темељу документације која се налази у списима предмета и оне коју прибави од странака, па вјештак није прекорачио постављени задатак када је вјештачење утемељио на платним листама туженог, које му је на увид дао тужитељ. Битно је да тужени није аргументовано оспорио вјеродостојност тих платних листа него је само приговорио што вјештак није од њега затражио ове платне листе већ од тужитеља, која околност није од утицаја на квалитет налаза и мишљења вјештака. Наведени вјештак је детаљно објаснио на који начин је утврдио висину изгубљене зараде до момента вјештачења и висину зараде коју ће тужитељ у будућности изгубити, па су нижестепени судови правилно на основу таквог налаза и мишљења тужитељу досудили овај вид материјалне штете на основу члана 195. ЗОО.

Нижестепени судови нису повриједили одредбе парничног поступка када су дозволили преиначење тужбе на главној расправи обзиром да је тужитељ тек након обављених вјештачења имао могућност да уреди тужбу у односу на висину захтјева за накнаду штете. Ови судови нису прекорачили износ који је тужитељ тражио у коначно уређеној тужби, слиједом чега се и овај приговор туженог указује неоснованим.

Обзиром да тужитељ није успио у парници само у незнатном дијелу, нижестепени судови су основано наложили туженом да му надокнади све проузроковане трошкове на основу члана 386. став 3. ЗПП. Стога се не могу прихватити ни приговори туженог којима се побија одлука нижестепених судова о трошковима поступка.

Из наведених разлога, а на основу члана 248. ЗПП, ревизија је одбијена као неоснована.

Захтјев тужитеља за накнаду трошкова за састав одговора на ревизију је одбијен као неоснован с обзиром да ови трошкови нису били неопходни за вођење парнице (члан 397. став 1. у вези са чланом 387. ЗПП).

Предсједник вијећа
Роса Обрадовић

За тачност отправка овјерава
руководилац судске писарнице
Амила Подрашчић